

Informe sobre el tractament de les informacions sobre violència domèstica en els teletinformatius d'àmbit català entre els mesos d'octubre i desembre de 2007. Anàlisi del seguiment de les "Recomanacions del CAC sobre el tractament de la violència de gènere" durant el mes de novembre de 2007

Valoració del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (aprovada en sessió de l'1 d'octubre de 2008)

Les principals conclusions de l'informe sobre el tractament informatiu de la violència domèstica i de la violència masclista es poden resumir en dues: el manteniment de la importància de l'atenció informativa i la millora en la qualitat de les informacions. Cal advertir que aquestes conclusions es refereixen exclusivament als teletinformatius, i que no serien les mateixes si l'anàlisi hagués inclòs els magazins

Cal tenir en compte l'evolució que hi ha hagut en el nostre país respecte a aquests temes. Fa uns anys formaven part de les cròniques de successos i la violència es considerava fruit d'uns conflictes que pel fet de donar-se en l'esfera familiar s'entenien com a excepcionals o com a conseqüència d'una circumstància fortuïta. En el cas de la violència contra les dones el canvi es va produir quan es va deixar de considerar un problema individual per passar a ser entès com un problema social, fruit de la persistència del masclisme i de les relacions asimètriques entre homes i dones. Aquest canvi de perspectiva va propiciar l'adopció d'un conjunt de mesures i actuacions impulsades des de la responsabilitat pública. Els mitjans de comunicació van contribuir al debat social i a la sensibilització de la societat sobre aquesta qüestió. D'aquí la importància d'analitzar com els mitjans en fan el tractament informatiu.

De les dades de l'informe, que analitza els informatius emesos per TV3, TVE de Catalunya, 8tv, Barcelona TV i Localia, el Consell extreu les valoracions següents:

1. La violència domèstica i, més en concret, la violència masclista tenen una atenció informativa elevada. En termes absoluts és TV3 qui dedica més temps a aquesta classe d'informacions (0:45:23). Si considerem el seu percentatge sobre el total de notícies, la major atenció informativa la proporcionen 8tv (1,05%), Barcelona TV (0,99%) i TVE de Catalunya (0,88%). Les dades comparatives del 2007 respecte a les del 2002 i

2004 permeten comprovar, a més, el manteniment d'aquest interès informatiu. La presència elevada de notícies aparegudes en el bloc de titulars i en els resums dels informatius també és un indicador de la importància informativa que se'ls atorga.

2. Es constata la disminució progressiva de notícies focalitzades en les agressions (que acaparaven un 41,1% de les informacions el 2002 i es redueixen a un 28,5% el 2007). En canvi, s'incrementen substancialment les cròniques judicials (un 5,2% el 2002, que passen a un 21,5% el 2007), com també les informacions derivades de l'activitat dels actors polítics (el 10,8% el 2002; el 16,8% el 2007). Aquesta evolució és coherent amb un augment de la presència d'actuacions públiques, de manera que la importància informativa se centra també en aquestes actuacions i en el seu grau d'eficàcia. És un indicador de la consideració d'aquests temes com a fets estructurals que requereixen d'intervenció pública i no només com a fets anecdòtics o conjunturals.
3. Aquesta mateixa conclusió s'extreu també d'una altra dada, com és l'increment en el temps de paraula dels actors polítics (recordem que s'hi inclouen les persones representants de les administracions públiques, incloent-hi l'Administració de justícia). En els informes anteriors es constata un predomini dels actors no polítics, però el 2007 s'inverteix la tendència i són els actors polítics els qui registren més temps de paraula (un 66,8%). Aquest canvi de tendència és coherent amb l'increment de l'atenció informativa sobre l'activitat política i judicial entorn de la violència domèstica i la violència masclista.

4. Les notícies sobre violència domèstica tenen a les dones com a protagonistes, a diferència de la resta de notícies. El temps de paraula de les dones ocupa un 61,1% i el dels homes és d'un 38,9%, proporció que inverteix la que es dona en el conjunt de notícies analitzades del 2007, en què les dones tenen un 22,1% del temps de paraula i els homes un 77,9%. La representació escassa de les dones en el conjunt de les notícies es combina amb una sobrerepresentació en les notícies que tracten de violència, cosa que pot contribuir a la imatge de victimització de les dones i obliga a reflexionar sobre els seus efectes.

5. Les “Recomanacions del CAC sobre el tractament de la violència de gènere” constitueixen un referent per avaluar la qualitat de les informacions i valorem positivament la millora produïda. Destaquem especialment el fet que en cap cas apareixen imatges de víctimes sense consentiment previ i que en cap cas tampoc no apareixen adjectivacions justificadores de l'agressió. Valorem també que es recorri a fonts qualificades per analitzar les notícies o entrevistes en profunditat a persones expertes, i que es faci un seguiment de les informacions que permet aconseguir una visió més global del fenomen més enllà de les agressions.

6. Cal indicar, en canvi, que persisteixen alguns problemes en el tractament de les notícies que caldria evitar en el futur: l'aparició de dades personals o d'imatges que permeten identificar les persones afectades, la utilització de recursos visuals espectacularitzadors, l'esment de tòpics o estereotips, molt sovint en relació amb la nacionalitat estrangera de víctimes o d'agressors, o enfocaments anecdòtics de la notícia com ara les possibles relacions de causa-efecte en les agressions.